

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ ТРЕТОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2018 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

През третото тримесечие на 2018 г. brutният вътрешен продукт (БВП)¹ възлиза на 29 822 млн. лв. по текущи цени. Преизчислен в евро, БВП е съответно 15 248 млн., като на човек от населението се падат 2 166 евро. Сезонно изгладените данни показват растеж от 3.1% на БВП през третото тримесечие на 2018 г. в сравнение със съответното тримесечие на предходната година и 0.7% спрямо второто тримесечие на 2018 година.

БВП в стойностен обем, текущи цени

Трето тримесечие на 2018 година

По предварителни данни производеният брутен вътрешен продукт през третото тримесечие на 2018 г. възлиза на 29 822 млн. лв. по текущи цени (табл. 1 от приложението). На човек от населението се падат 4 236 лв. от стойностния обем на показателя. При среден за тримесечието валутен курс от 1.68233 лв. за 1 щатски долар БВП възлиза на 17 726 млн. долара и съответно на 2 518 долара на човек от населението. Преизчислена в евро, стойността на БВП възлиза на 15 248 млн. евро, като на човек от населението се падат 2 166 евро.

Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стойност² през третото тримесечие на 2018 г. възлиза на 26 116 млн. лв. по текущи цени.

През третото тримесечие на 2018 г. относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката намалява равнището си с 0.8 процентни пункта спрямо същото тримесечие на предходната година до 7.2%. Индустриалният сектор намалява относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 0.9 процентни пункта до 27.6%. Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в сферата на услугите, се увеличава до ниво от 65.2% при 63.5% през съответния период на предходната година.

¹ Брутният вътрешен продукт по пазарни цени е крайният резултат от производствената дейност на резидентните производствени единици. Той може да се дефинира по три начина:

- БВП е сума от brutната добавена стойност, създадена от различните институционални сектори или различните икономически дейности на икономиката, плюс данъците минус субсидиите върху продуктите. БВП е балансова позиция в състава на производствената сметка за националната икономика.

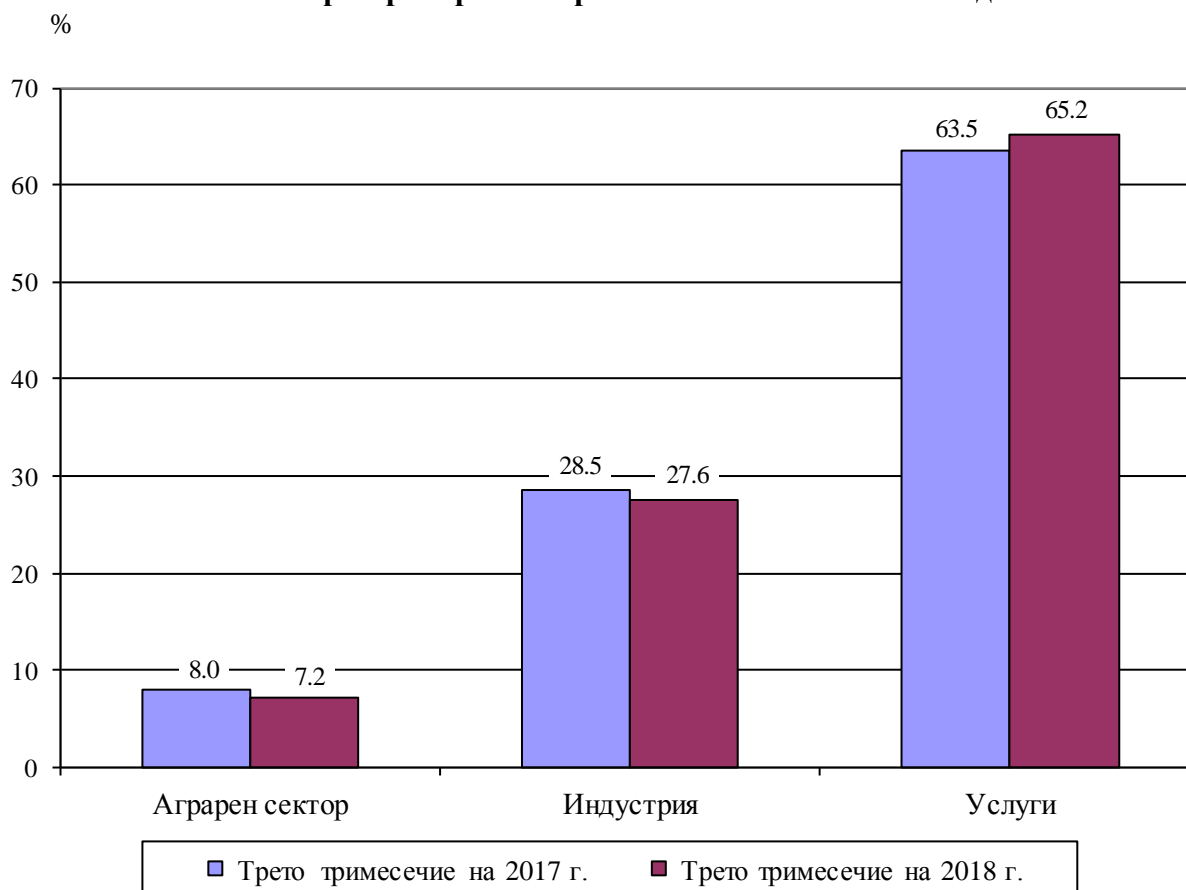
- БВП е сума от категориите крайно използване на продукти и услуги от резидентните институционални единици (фактическо крайно потребление и бруто капиталобразуване) плюс износа на стоки и услуги минус вноса на стоки и услуги.

- БВП е сума от генерираните доходи в състава на сметка „Формиране на дохода“ (компенсация на наетите, данъци върху производството и вноса минус субсидии, брутен опериращ излишък и смесен доход).

² Брутната добавена стойност (БДС) по базисни цени е балансираща позиция в състава на производствената сметка, изчислявана като разлика между произведената брутна продукция по базисни цени и междинните производствени разходи по цени на купувач.

Фиг. 1. Относителен дял на brutната добавена стойност по икономически сектори през третото тримесечие на 2017 и 2018 година

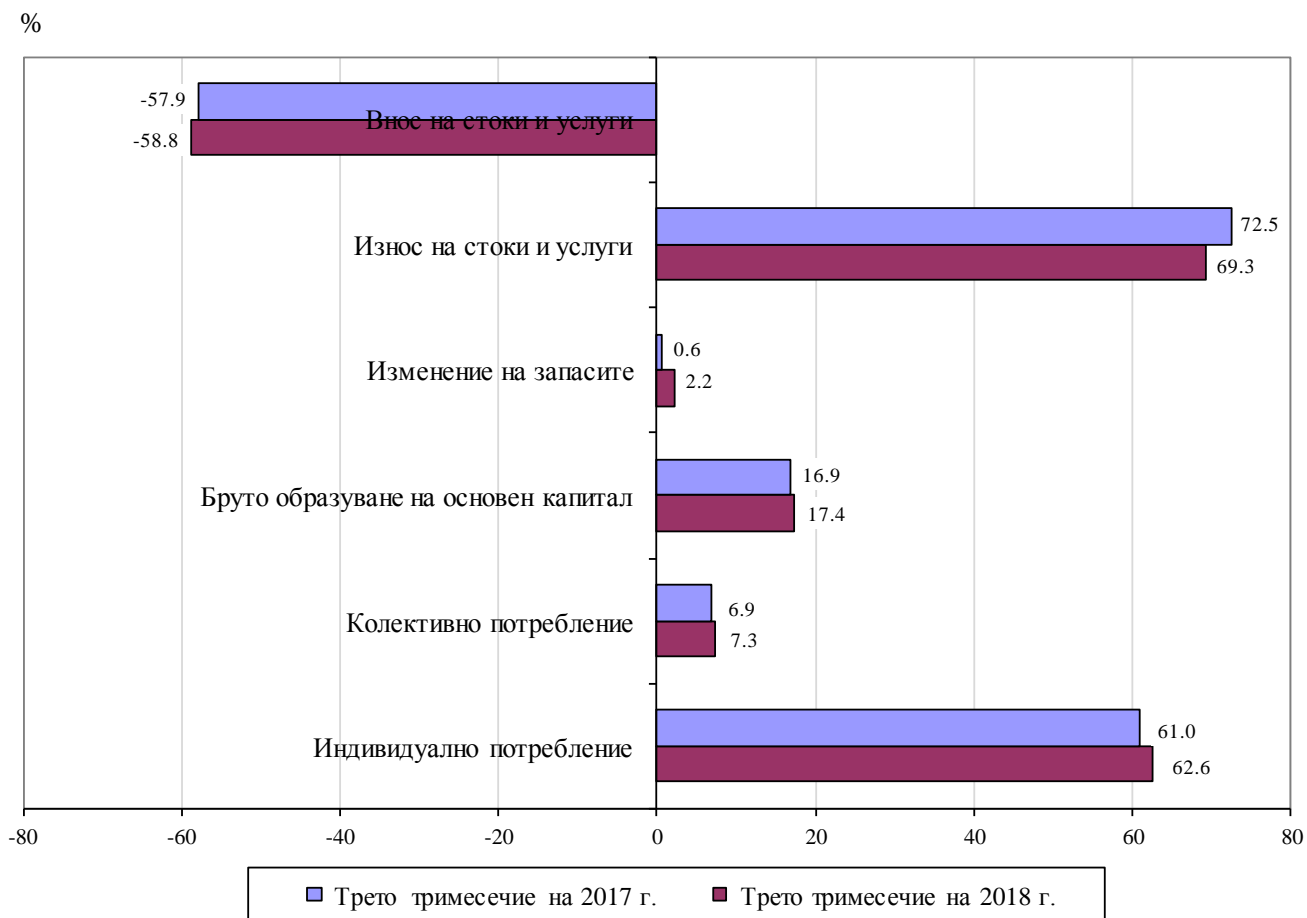
За крайно потребление¹ през третото тримесечие на 2018 г. се изразходват 69.9% от произведения БВП. Инвестициите (бруто образуване в основен капитал²) формират 17.4% от произведения БВП. Външнотърговското салдо от стоки и услуги е положително.

¹ **Разходите за крайно потребление** включват разходите на резидентните институционални единици (домакинства, нетърговски организации, обслужващи домакинствата, държавно управление) за продукти и услуги, използвани за индивидуално потребление на населението и за колективно потребление на обществото. В съответствие с принципите на националната концепция разходите на домакинствата за индивидуално потребление включват разходи за продукти и услуги на територията на страната и в чужбина.

² **Бруто образуването в основен капитал** се състои от придобитите минус отписаните дълготрайни активи от резидентните производители през определения отчетен период. Дълготрайните активи могат да бъдат материални и нематериални активи, произведени в процеса на производството или от внос, които се използват многократно в производствения процес за повече от една година.

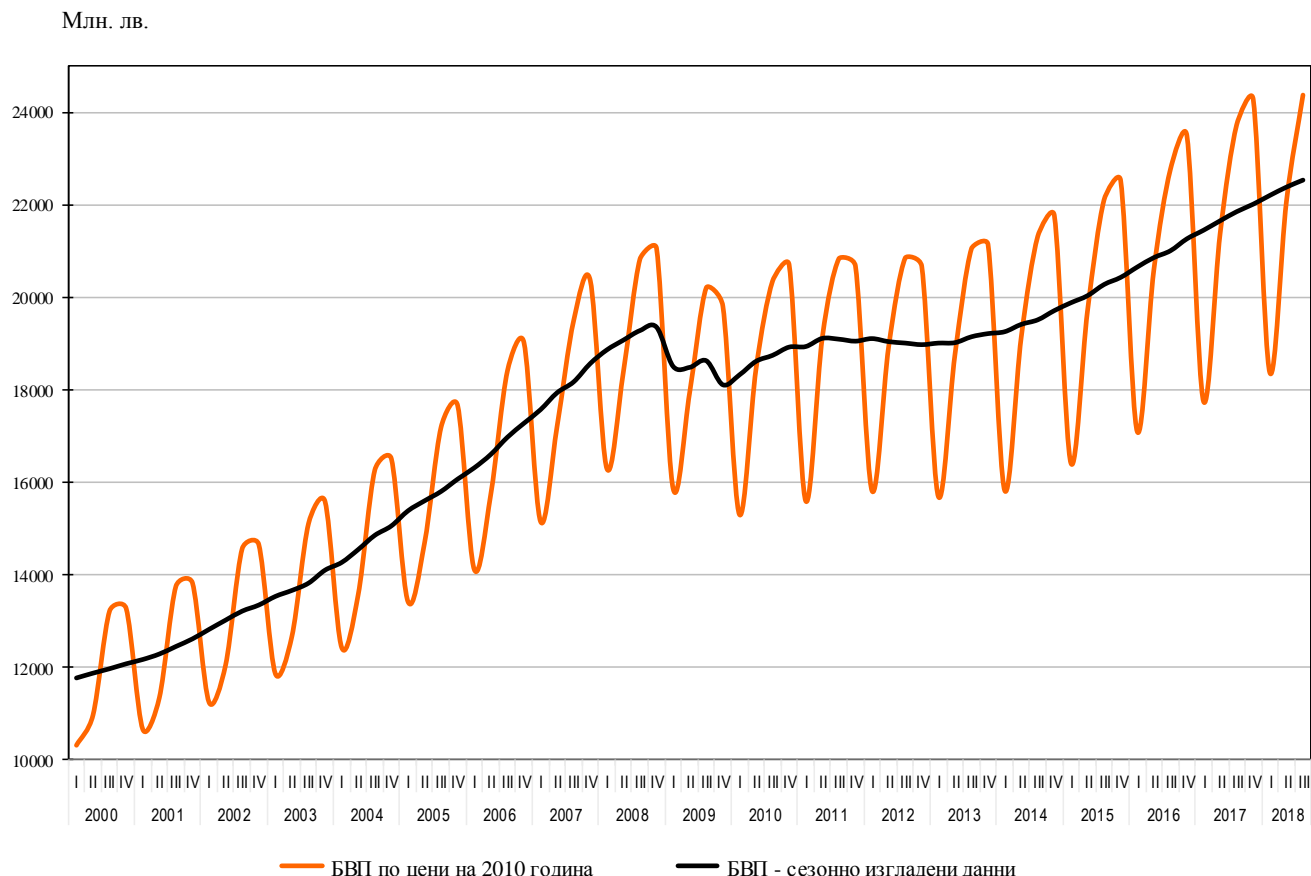

Фиг. 2. Компоненти на използвания БВП през третото тримесечие на 2017 и 2018 година

Фиг. 3. БВП по тримесечия по средногодишни цени на 2010 година

Темп на прираст на БВП, общо и по компоненти

Тримесечни изменения

През третото тримесечие на 2018 г. БВП¹ нараства спрямо предходното тримесечие с 0.7% според сезонно изгладените данни (табл. 2 от приложението). Брутната добавена стойност в икономиката нараства също с 0.7%.

По предварителни данни за третото тримесечие на 2018 г. крайното потребление нараства с 1.4%, а бруто образуването в основен капитал намалява с 1.5% спрямо предходното тримесечие. Вносът на стоки и услуги намалява равнището си спрямо предходното тримесечие според сезонно изгладените данни с 0.8%, докато износът на стоки и услуги се увеличава с 1.7%.

¹ Сезонното изглаждане на статистическите показатели в НСИ се провежда по хармонизирана европейска методология, описана в „Ръководство на Европейската статистическа система за сезонно изглаждане“. Процедурата се осъществява с помощта на софтуерния продукт JDemetra+, при което се прилага алгоритъмът TRAMO/SEATS. На сезонно изглаждане се подлагат тримесечните данни за компонентите на БВП по производствения метод и по компоненти на разходите за крайно използване. Прилага се директен метод за сезонно изглаждане, при който агрегираните показатели и техните компоненти се подлагат на самостоятелно изглаждане. В резултат на това е налице неадитивност на сезонно изгладените данни - агрегираните показатели не са равни на сумата от техните компоненти.

Годишни изменения

БВП нараства с 3.1% през третото тримесечие на 2018 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година според сезонно изгладените данни (табл. 2 от приложението).

През третото тримесечие на 2018 г. спрямо същото тримесечие на предходната година брутната добавена стойност се увеличава с 3.0%. Ръстът на брутната добавена стойност се определя основно от регистрираното нарастване при: Операции с недвижими имоти - 21.6%, Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения - 5.2%, Финансови и застрахователни дейности - 5.1%, Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности - 3.7%, Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство - 2.7%.

По отношение на компонентите на крайното използване основен принос за регистрирания положителен икономически растеж имат индивидуалното потребление - с ръст от 7.7%, бруто образуването на основен капитал - с ръст от 7.0% и колективното потребление на държавното управление - с ръст от 3.6%. Износът на стоки и услуги намалява с 3.6%, докато вносът на стоки и услуги се увеличава с 4.0%.

Методологични бележки

Тримесечното изследване на националните икономически сметки за БВП и неговите компоненти се разработва в съответствие с методологическите принципи на Европейската система от национални и регионални сметки в Европейския съюз, приети с Регламент (ЕС) № 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 година.

Изследването се провежда регулярно от 1996 година. Динамичните редове от данни по показатели са налични в сайта на НСИ¹.

Резултатите от изследването са предварителни. Те се основават на наличната месечна и тримесечна статистическа и административна информация и се актуализират ежегодно (9 месеца след края на отчетната година) с данни от годишните изчерпателни изследвания в областта на икономическата статистика, както и въз основа на актуализирана административна информация.

Изчисленията се основават на прилаганите два независими подхода за оценка: производствен метод и метод на крайното използване.

¹ Вж. www.nsi.bg, Макроикономическа статистика.

Приложение

Таблица 1

Брутен вътрешен продукт за третото тримесечие на 2018 година¹

	Стойностен обем в текущи цени, млн. лв.	Относителен дял, %	
		в БДС	в БВП
1 Брутна добавена стойност (2+3+4):	26115.7	100.0	87.6
2 Аграрен сектор	1887.1	7.2	6.3
3 Индустрия	7214.5	27.6	24.2
4 Услуги	17014.1	65.2	57.1
5 Корективи	3706.0		12.4
6 Брутен вътрешен продукт (1+5=7+10+13+16)	29821.7		100.0
7 Крайно потребление (8+9)	20830.6		69.9
8 Индивидуално	18663.5		62.6
9 Колективно	2167.1		7.3
10 Бруто капиталобразуване (11+12)	5842.6		19.6
11 В основен капитал	5181.0		17.4
12 Изменение на запасите	661.6		2.2
13 Външнотърговско салдо (14-15)	3148.5		10.5
14 Износ на стоки и услуги	20673.9		69.3
15 Внос на стоки и услуги	17525.4		58.8
16 Статистическа разлика	0.0		0.0

¹ Сезонно неизгладени данни.

Таблица 2

Темп на прираст на БВП - общо и по компоненти¹

(Проценти)

		Темп на прираст спрямо предходното тримесечие				Темп на прираст спрямо съответното тримесечие на предходната година			
		IV 2017	I 2018	II 2018	III 2018	IV 2017	I 2018	II 2018	III 2018
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+...+11):	0.9	0.7	0.7	0.7	3.8	3.1	3.0	3.0
2	Селско, горско и рибно стопанство	0.3	-2.7	-0.4	0.9	8.2	0.4	-0.9	-1.9
3	Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	0.3	0.4	0.6	0.4	2.6	2.0	1.8	1.7
4	Строителство	0.4	1.0	0.4	0.5	3.1	3.0	2.3	2.4
5	Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	0.8	1.0	0.4	0.5	2.3	2.7	2.4	2.7
6	Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	1.6	1.2	1.6	0.8	7.2	6.7	6.2	5.2
7	Финансови и застрахователни дейности	0.7	4.2	-0.3	0.6	1.2	3.4	5.6	5.1
8	Операции с недвижими имоти	-0.4	13.6	4.6	2.7	7.8	7.1	7.2	21.6
9	Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	1.4	0.5	1.3	0.4	2.9	2.2	3.8	3.7
10	Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	0.6	0.8	0.8	0.2	4.1	1.5	3.6	2.4
11	Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби	-0.1	-2.6	0.8	0.1	5.4	0.6	1.4	-1.9
12	Корективи	0.3	1.6	1.3	0.4	2.5	5.0	5.0	3.7
13	Брутен вътрешен продукт	0.7	0.9	0.8	0.7	3.5	3.5	3.4	3.1
	По елементи на крайното използване:								
14	Крайно потребление	1.7	1.8	1.8	1.4	4.8	6.1	6.9	6.9
15	Индивидуално	1.9	2.1	2.1	1.4	4.6	6.3	7.5	7.7
16	Колективно	1.7	-0.1	1.0	1.0	5.0	3.8	4.5	3.6
17	Бруто капиталобразуване
18	В основен капитал	3.2	4.1	1.1	-1.5	6.6	9.7	6.6	7.0
19	Изменение на запасите
20	Външнотърговско салдо
21	Износ на стоки и услуги	-2.1	-1.7	-1.6	1.7	3.5	1.0	-1.9	-3.6
22	Внос на стоки и услуги	4.8	-0.7	0.7	-0.8	8.8	4.4	5.0	4.0
23	Статистическа разлика

¹ По средногодишни цени на 2010 г., сезонно изгладени данни с корекция в разликите в броя на работните дни, проценти. Темпът на прираст е изчислен въз основа на верижно обвързани оценки на компонентите на БВП по средногодишни цени на 2010 година.